

fra København, som man tidligere ikke vilde have drømt om, hvorimod jeg i det mindste for mit Vedkommende ikke kan mærke, at de har haft nogen Indflydelse paa Beboelsesforholdene for den mindre og mindst gunstigt stillede Del af Befolkningen. Det, som jeg havde troet vilde være gennemførligt, var, at der dannedes omkring København landlige Arbejderbyer ... i hvert Fald en Samling af Arbejderboliger under landlige Vilkaar" ... „Men“ — nu kommer Estrups finansielle Hovedbetragtning, og jeg synes, den er saa sund og rigtig, at den har samme Gyldighed nu, som den havde i 1887 — „det forekommer mig, at ligesom en ekstraordinær Bevilling fra Statens Side er fuldt forsvarlig under ekstraordinære Forhold, saaledes er det ogsaa fuldt forsvarligt fra Statens Side at støtte de første Forsøg med Foretagender, der lover at kunne blive til almindelig Velsignelse, men som ikke forud afgiver saadan positiv Garanti for, at Kapitalen og Renten er sikrede, at det første Forsøg kan ventes udført af Private.“

Det forekommer mig, at det er en overmaade sund og god finansiell Betragtning, der her er fremsat af den Mand, som almindeligvis betragtes som den egentlige Repræsentant for og Inkarnationen af konservativ Reaktion. Det ærede Medlem Hr. N. Neergaard, der i 1887 ved denne Lovs Behandling havde Ordet som Ordfører for Venstre og ved den Lejlighed holdt sin Jomfrutale, gjorde sig i Modsætning til Konseilspræsidenten til Talsmand for Kaserne-systemet og henviste til, at Smaaboliger med Haver saa langt fra at blive til Gavn for de paagældende mindre bemidlede Folk vilde blive til Gene for dem, fordi en Have at tage Vare paa for Arbejderne, naar de kom hjem fra Dagens Arbejde, vilde blive dem til Slid og Besvær, saaledes at den egne Have i Stedet for at blive en Opmuntring for dem snarere vilde blive en Tilskyndelse for dem til at søge de daarlige Surrogater for Anvendelse af Fritiden, som Storbyen byder i saa rigt Maal. Maaske det ærede Medlem Hr. N. Neergaards Betragtninger ikke var saa misvisende, som det i Øjeblikket kan synes, naar man regner med, hvilken Arbejdstid der den Gang var den almindelige, men naar som nu den almindelige Arbejdstid kun er 8 og i mange Tilfælde 7 Timer daglig, tror jeg, at det ærede Medlem Hr. N. Neergaards Betragtninger paa ingen Maade holder Stik, og hele Udviklingen paa dette Omraade, Boligbyggeri

med offentlige Støtte for den mindre bemidlede Befolkning i Byerne, peger jo ogsaa i alle Industrilande afgjort i Retning af at søge Udviklingen lagt ind i en Bane, som fremmer egne Hjemms Oprettelse for den mindre bemidlede Befolkning i Modsætning til Fremme af Kasernebyggeriet.

Jeg beklager, at det ærede Medlem Hr. Olufson, Ordføreren for Socialdemokratiet, har opfattet mit Indlæg saaledes, at det fortrinsvis var en Tale ud af Vinduet beregnet paa Vælgerne i Aarhus. Jeg synes, det ærede Medlem kunde have holdt sig for god til at fremsætte denne Insinuation, hvis Ubetimelighed alene fremgaar deraf, at jeg i Løbet af tre Aar har fremsat dette Lovforslag, uden at jeg har antydning den Betydning, det kunde have for Vælgerbefolkningen i Aarhus. Men selvfølgelig — og det er dog vel snarere prisværdigt end dadelværdigt — har jeg overvejet, hvilken Vædi et Lovforslag af denne Art vilde kunne faa for den By, som jeg har den Ære at repræsentere her i Tinget — det er dog vel ikke noget, der skal bebrejdes mig. Jeg har saaledes faaet Kort over Omegnen baade af Aarhus By og af København, og jeg har været rundt paa hele Terrænet ved Vestenceinten, fordi det var et Spørgsmaal, som, da jeg er bosiddende i København, nødvendigvis maatte interessere mig ogsaa som Københavner; at det ogsaa har interesseret mig som aarhusiansk Folkerepræsentant, synes jeg ikke er noget, det ærede Medlem behøver at bebrejde mig, og end mindre synes jeg, han kan bebrejde mig, at jeg ikke har foretaget lignende Undersøgelser af og faaet Kort paa samme Maade over samtlige Købstæder her i Landet. Det vilde dog være for meget forlangt, ikke at tale om, hvis jeg skulde have medtaget Kommuner med bymæssig Bebyggelse. Jeg har taget som typiske Eksempler de to største Købstæder her i Landet og søgt at paavise, hvilken Betydning Spørgsmaalet vilde have for dem, men det var selvfølgelig min Mening, at det skulde komme ogsaa andre Købstæder til gode, ikke blot disse Byer.

Det ærede Medlem Hr. Olufson bebrejdede mig paa ny, at jeg havde sat Grænsen for dem, der kunde nyde godt af disse Lovforslag, ved Folk med en Indtægt paa 10 000 Kr. Jeg maa gøre opmærksom paa, at 10 000 Kr. jo er en Maksimumsgrænse, saa det er ganske forfejlet, naar de ærede Medlemmer af Socialdemokratiet nu vil paastaa, at det er et Kapitalistlovforslag, jeg her har forelagt, og at det ikke kommer Arbejderen til